

Załącznik nr 4

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015 r.

RAPORT Z WIZYTACJI

(powtórna ocena programowa - profil ogólnoakademicki

dokonanej w dniu 1 marca 2016 roku na kierunku instrumentalistyka
prowadzonym w ramach obszaru sztuki na poziomie studiów I i II stopnia
o profilu ogólnoakademickim realizowanych
w formie studiów stacjonarnych
na Wydziale Instrumentalnym Akademii Sztuki w Szczecinie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący: prof. dr hab. Joachim Pichura ekspert PKA
członkowie:
prof. dr hab. Andrzej Godek ekspert PKA

**Część I: Zarzuty wymienione w Uchwale Nr 82/2015 Prezydium PKA z dnia
05 luty 2015 r.**

- 1). Ocenę „znacząco” w odniesieniu do kryterium dotyczącego celów i efektów kształcenia oraz systemu ich weryfikacji uzasadniają zastrzeżenia dotyczące procesu weryfikacji efektów kształcenia. Brak pracy dyplomowej na studiach licencjackich uniemożliwia przeprowadzenie pełnej weryfikacji efektów kształcenia oraz jest niezgodny z § 5 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów, warunków wydawania oraz niezbędnych elementów dyplomów ukończenia studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu (Dz. U. z 2011 r. poz. 1167).
- 2). Ocenę „znacząco” w odniesieniu do kryterium dotyczącego programu studiów, uzasadnia przede wszystkim:
 - brak możliwości wyboru modułów kształcenia w wymiarze co najmniej 30% punktów ECTS (§ 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku studiów i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131),
 - umieszczenie w sylabusach przedmiotu, „instrument główny” – zamiast literatury obowiązkowej i uzupełniającej - wykazu utworów, realizowanych przez studenta w czasie studiów,

- brak zasad odbywania praktyk związanych z kierunkiem studiów (tzw. praktyk estradowych), za które należy uznać prowadzoną przez studentów działalność koncertową, uwzględniających reprezentowaną przez studenta specjalność, a także (jak ma to miejsce np. w przypadku praktyk pedagogicznych), formy ich dokumentowania i zaliczania.

- 3). O ocenie „znacząco” dla kryterium „zasoby kadrowe” zdecydowały zastrzeżenia dotyczące obsady zajęć dydaktycznych, przede wszystkim fakt prowadzenia w szeregu przypadków zajęć „instrument główny” – w szczególności na studiach II stopnia - przez osoby posiadające tylko tytuł zawodowy magistra sztuki (łącznie 15 osób). Zajęcia z „instrumentu głównego” mają charakter wykładu, a tym samym powinny być prowadzone przez samodzielnego pracownika naukowo-dydaktycznego, a jedynie w szczególnych sytuacjach – za zgodą Rady Wydziału – przez osoby posiadające stopień doktora w danej specjalności. Ponadto w trakcie hospitacji zajęć stwierdzono błędy natury dydaktycznej, wpływające na końcowy efekt kształcenia, jak np. brak wskazówek metodycznych i warsztatowych dotyczących sposobu rozwiązania problemów występujących w trakcie realizacji przygotowanych utworów, a także brak wskazówek dotyczących dalszej, samodzielnej pracy studenta.
- 4) Ocenę „znacząco” w odniesieniu do kryterium „wewnętrzny system zapewnienia jakości” uzasadnia fakt, iż pomimo bardzo szczegółowo opisanych zadań, Wydziałowa Komisja ds. jakości kształcenia nie zwróciła uwagi na szereg – sformułowanych powyżej – mankamentów związanych z organizacją procesu kształcenia oraz nieprzestrzeganiem obowiązujących zapisów prawnych, w tym rozporządzeń Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego: z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku studiów i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131) oraz z dnia 1 września 2011 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu (Dz. U. z 2011 r. poz. 1167).

Część II : Ocena efektów działań naprawczych odnoszących się do poszczególnych zastrzeżeń i zarzutów wymienionych w części I

1). W odniesieniu do zastrzeżeń dotyczących procesu weryfikacji efektów kształcenia, w zakresie nie stosowania właściwych procedur przy ocenie pracy licencjackiej nie wymagając pisemnych opinii promotora i recenzentów, a także nie archiwizując prac dyplomowych (w tym wypadku - recitali dyplomowych) na nośnikach elektronicznych (np. CD, DVD), co uniemożliwia dokonanie pełnej weryfikacji efektów kształcenia i poziomu prac dyplomowych na studiach I stopnia podjęto następujące działania, które zostały opisane w Raporcie działań naprawczych:

- zgodnie z Regulaminem Studiów warunkiem ukończenia studiów jest przygotowanie pracy dyplomowej. Dla kierunku *Instrumentalistyka* pracą dyplomową na studiach pierwszego stopnia jest wykonanie programu artystycznego (recitalu dyplomowego), a na studiach drugiego stopnia:

- a) wykonanie programu lub programów artystycznych (recitali dyplomowych) oraz
- b) praca pisemna o tematyce związanej z kierunkiem studiów.

Regulamin studiów zobowiązuje również studenta do przedstawienia pisemnej pracy dyplomowej w formie drukowanej oraz na nośniku elektronicznym z przeznaczeniem do akt. Wydział wprowadził wymóg pisemnej opinii promotora i recenzenta, a także archiwizacji artystycznych prac dyplomowych na nośnikach elektronicznych co umożliwia dokonanie pełnej weryfikacji prac dyplomowych na studiach I stopnia. Jednocześnie pozostawiono obowiązek przygotowania protokołów z recitali dyplomowych oraz formułowania przez członków komisji indywidualnych ocen pisemnych, które zawierają informacje o programach recitali dyplomowych oraz jakości wykonania prezentowanych utworów. W raporcie działań naprawczych zamieszczono wzór opinii promotora/recenzenta recitalu licencjackiego (załącznik nr 1 do Raportu dotyczącego działań naprawczych).

Podczas powtórnej wizytacji członkowie Zespołu Oceniającego zapoznali się z zasadami rejestracji i archiwizacji recitali dyplomowych oraz protokołami egzaminu dyplomowego wraz z indywidualnymi ocenami członków komisji egzaminacyjnych. Stwierdzono, iż recitale dyplomowe rejestrowane są przez przygotowanych merytorycznie pracowników Uczelni na nośniku DVD w warunkach koncertowych, dla wszystkich studentów kierunku *Instrumentalistyka*. Promotor i recenzent wyznaczony przez Dziekana przygotowuje pisemną opinię merytoryczną zawierającą ocenę następujących elementów wykonania: aparat gry i umiejętności techniczne; estetyka brzmienia; zgodność wykonania z zapisem nutowym i budową formalną; stylowość i artystyczne walory wykonania; uwagi. Należy jednak podkreślić, iż wzór opinii nie przewiduje wskazania przez promotora i recenzenta jakie utwory wykonywane były podczas recitalu dyplomowego. Program wykonany przez studenta podczas recitalu dyplomowego przedstawiony jest wyłącznie w indywidualnych ocenach członków komisji egzaminacyjnych. Działania naprawcze jednostki w zakresie archiwizacji prac dyplomowych oraz wprowadzenia pisemnych opinii promotora i recenzenta należy ocenić pozytywnie.

Ponieważ powyższe zastrzeżenia zostały poprawione, ZO PKA uznaje za zasadne zmianę w tym punkcie oceny z „znacząco” na „w pełni” z zaleceniem wprowadzenia do protokołu egzaminu dyplomowego programu recitalu wykonywanego przez studenta.

2). W odniesieniu do zastrzeżeń dotyczących programu studiów w zakresie:

- braku możliwości wyboru modułów kształcenia w wymiarze co najmniej 30% punktów ECTS Uczelnia przedstawiła zmodyfikowane Plany studiów (Załącznik nr 2) zatwierdzone Uchwałą Rady Wydziału Instrumentalnego nr 8/2015 z dnia 20 kwietnia 2015 roku wraz z opinią Samorządu Studenckiego Akademii Sztuki w Szczecinie (załącznik Nr 2a) umożliwiające studentom wybór przedmiotów fakultatywnych w wymiarze 30% punktów ECTS.

- umieszczenia w sylabusach przedmiotu, *instrument główny* – zamiast literatury obowiązkowej i uzupełniającej - wykazu utworów, realizowanych przez studenta w czasie studiów Jednostka przedstawiła w Raporcie działań naprawczych Karty kursów dla przedmiotu *instrument główny* (załącznik Nr 3) zawierające wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej.

- braku zasad odbywania praktyk związanych z kierunkiem studiów (tzw. praktyk estradowych) Jednostka przedstawiła w Raporcie działań naprawczych Karty kursów dla *praktyki estradowej* (załącznik nr 4) oraz Kartę zaliczenia praktyki estradowej (załącznik Nr 5).

Zespół oceniający przeanalizował aktualne plany studiów dla wszystkich specjalności instrumentalnych prowadzonych na ocenianym kierunku studiów i stwierdza, iż Jednostka dostosowała plany studiów i programy nauczania do obowiązujących przepisów. Plany

studiów przewidują możliwość wyboru przedmiotów fakultatywnych przez studenta w liczbie nie mniejszej niż 30 % punktów ECTS. Lista przedmiotów do wyboru obejmuje m.in.: *psychologię, pedagogikę, dydaktykę ogólną, metodykę nauczania gry na instrumencie, emisję głosu, praktykę pedagogiczną, wychowanie fizyczne, kształcenie słuchu, harmonię, orkiestrę, orkiestrę kameralną, kameralistykę, studia orkiestrowe, chór, historię kultury, filozofię, socjologię kultury*. Student zobowiązany jest do wyboru przedmiotów humanistycznych w wymiarze co najmniej 5 punktów ECTS.

Zastrzeżenia Zespołu oceniającego budzi organizacja procesu dydaktycznego umożliwiająca wybór niektórych przedmiotów fakultatywnych (np. *kameralistyka, studia orkiestrowe, orkiestra*) na pierwszym lub drugim roku studiów pierwszego stopnia, podczas gdy są to przedmioty obowiązkowe dopiero na drugim czy trzecim roku studiów. W opinii Zespołu oceniającego przedmiot fakultatywny powinien rozszerzać zakres przedmiotu obowiązkowego a nie go antycypować. Może to również stwarzać wyraźną dysproporcję pomiędzy przygotowaniem studentów do realizacji danego przedmiotu obligatoryjnego, jak również ponownego realizowania tych samych treści programowych.

Mimo powyższego zastrzeżenia modyfikację planów i programów nauczania należy ocenić pozytywnie.

Po przeprowadzeniu analizy załączonych do Raportu działań naprawczych Kart przedmiotów (sylabusów) Zespół Oceniający stwierdza, że zostały one uzupełnione, zgodnie z zaleceniem, o wykazy literatury obowiązkowej i uzupełniającej.

Zespół oceniający nie wnosi także zastrzeżeń do wprowadzonych zasad odbywania praktyk estradowych. Zgodnie z przyjętymi planami studiów i kartami kursów student zobowiązany jest do odbycia przynajmniej trzech występów publicznych w semestrze jako solista i kameralista. Opiekunem praktyk jest pedagog przedmiotu głównego, który zalicza wykonane przez studenta koncerty. Wzór Karty praktyk estradowych został zatwierdzony na posiedzeniu Rady Wydziału Instrumentalnego w dniu 20 kwietnia 2015 roku. Do Karty praktyk estradowych wpisuje się datę, godzinę i rodzaj wydarzenia artystycznego oraz wykonany program. Kartę podpisuje opiekun praktyk oraz dziekan.

Ponieważ powyższe zastrzeżenia zostały poprawione, ZO PKA uznaje za zasadne zmianę w tym punkcie oceny z „znacząco” na „w pełni” z zaleceniem weryfikacji zasad wyboru przedmiotów fakultatywnych.

3). W odniesieniu do zastrzeżeń dotyczących „zasobów kadrowych” Uczelnia przedstawiła listę 23 pedagogów prowadzących zajęcia z instrumentu głównego na studiach drugiego stopnia w tym: 5 osób z tytułem profesora sztuki muzycznych, 11 osób posiadających stopień doktora habilitowanego i 7 osób posiadających stopień doktora. Podczas wizytacji Dziekan Wydziału Instrumentalnego poinformował Zespół oceniający, iż nabór na studia drugiego stopnia został wstrzymany we wszystkich specjalnościach, w których Uczelnia nie mogła zapewnić właściwej obsady kadrowej (obój, fagot, harfa, kontrabas i tuba). Wskazano także, iż nadzór merytoryczny nad kadrą został zwiększony przez zintensyfikowanie hospitacji i wprowadzenie nadzoru merytorycznego samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych nad młodymi nauczycielami akademickimi z tytułem zawodowym magistra. Zespół wizytujący pozytywnie ocenia działania Uczelni w zakresie podniesienia jakości kadry dydaktycznej i wspomagania ścieżki rozwoju własnych pracowników oraz uzyskiwania przez nich stopni i tytułów w zakresie sztuki muzycznej w dyscyplinie instrumentalistyka. Należy podkreślić, że zajęcia dydaktyczne z instrumentu głównego na studiach drugiego stopnia prowadzą wyłącznie samodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni, a w wyjątkowych przypadkach upoważnieni przez Radę Wydziału doktorzy. Słuszną decyzją było również wstrzymanie naboru na studia drugiego stopnia w 5 specjalnościach, w których Uczelnia nie mogła zapewnić właściwej obsady kadrowej. Zastrzeżenia budzi w dalszym

ciągu fakt prowadzenia zajęć z instrumentu głównego na studiach pierwszego stopnia przez osoby posiadające jedynie tytuł zawodowy magistra (obój, fagot, harfa, tuba), a także powierzanie opieki merytorycznej nad magistrami, nauczycielom akademickim ze stopniem doktora, którzy sami jeszcze nie posiadają statusu pracowników samodzielnych. Powyższą sytuację umożliwia zapis § 30 ust. 3 Regulaminu studiów... „*Na studiach pierwszego stopnia student przygotowuje pracę dyplomową pod kierunkiem uprawnionych do tego nauczycieli akademickich posiadających co najmniej stopień doktora lub równoważny. W wyjątkowych wypadkach Dziekan, za zgodą Rady Wydziału, może upoważnić do kierowania pracą dyplomową nauczycieli akademickich bez stopnia doktora, a także specjalistów spoza Akademii z kwalifikacjami niższymi niż przewidzianymi dla pracowników Akademii, pod opieką osoby uprawnionej i zatrudnionej w Akademii*”.

Zespół wizytujący zaleca zmianę zasad powierzania prowadzenia zajęć z instrumentu głównego oraz opieki promotorskiej w ramach przedmiotu dyplomowego na studiach pierwszego stopnia. Zajęcia takie powinni prowadzić wyłącznie samodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni, a w wyjątkowych przypadkach upoważnieni przez Radę Wydziału doktorzy.

Władze Wydziału Instrumentalnego poinformowały Zespół wizytujący o zmianach w składzie Minimum kadrowego w roku akademickim 2015/16. W Raporcie działań naprawczych zamieszczono „Informację o nowych nauczycielach wliczanych do minimum kadrowego dla kierunku *Instrumentalistyka*” (załącznik nr 10).

W związku z powyższym do Minimum kadrowego kierunku „*instrumentalistyka*” zalicza się 16 osób (w tym 3 pracowników posiadających tytuł naukowy, 8 pracowników posiadających stopień doktora habilitowanego oraz 5 doktorów), gdyż posiadają zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie dyscypliny artystycznej, do której odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku, co stanowi spełnienie wymagań określonych w § 12 ust. 1, § 14 ust 6. oraz w § 15 ust 6 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370).

Ponieważ powyższe zastrzeżenia zostały poprawione, ZO PKA uznaje za zasadne zmianę w tym punkcie oceny z „znacząco” na „w pełni” z zaleceniem zmiany zasad powierzania prowadzenia zajęć z instrumentu głównego oraz opieki promotorskiej w ramach przedmiotu dyplomowego na studiach pierwszego stopnia.

4.) Ocena „znacząco” w odniesieniu do kryterium „wewnętrzny system zapewnienia jakości” została wydana bowiem Wydziałowa Komisja ds. jakości kształcenia nie zwróciła uwagi na szereg znaczących mankamentów związanych z organizacją procesu kształcenia oraz nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa.

Na podstawie analizy przedstawionej dokumentacji jak i rozmową z władzami Uczelni i Wydziału można stwierdzić, że Wydziałowa Komisja ds. jakości kształcenia podjęła następujące działania mające wpływ na dalszy proces kształcenia a mianowicie:

- wprowadzono obowiązek archiwizacji prac dyplomowych na nośnikach elektronicznych, oraz opracowano wzory opinii promotora i recenzenta,
- został wprowadzony obowiązek realizacji przez studentów modułu przedmiotów do wyboru w wymiarze nie mniejszym niż 30 % punktów ECTS,
- wprowadzono zasady odbywania i rozliczania praktyk estradowych dla studentów kierunku

instrumentalistyka, oraz opracowano Karty praktyk estradowych,

- został zwiększony nadzór nad młodszą kadra pedagogiczną poprzez zintensyfikowanie hospitacji i wprowadzenie nadzoru merytorycznego samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych.

W trakcie rozmowy podsumowującej wizytację zapewniono, że Wydziałowa Komisja ds. jakości kształcenia w większym niż dotychczas zakresie będzie analizować realizację poszczególnych przepisów prawnych, jak również opracuje system pracy pozwalający na bieżącą kontrolę procesu dydaktycznego.

Ponieważ powyższe zastrzeżenia zostały poprawione, ZO PKA uznaje za zasadne zmianę w tym punkcie oceny z „znacząco” na „w pełni” z zaleceniem realizacji wszystkich wymienionych powyżej uwag Zespołu wizytującego.

Część III: Informacje o pozostałych zmianach wprowadzonych w uczelni/jednostce w ocenianym okresie oraz ocena zasadności i skutków ich wprowadzenia

Nie stwierdzono innych, znaczących zmian w ocenianym okresie.

Część IV : Podsumowanie – zawierające wnioski dotyczące skuteczności i kompletności wprowadzonych zmian

- Skuteczność działań naprawczych Jednostki w zakresie przedstawionych wyżej zastrzeżeń dotyczących niewłaściwego procesu weryfikacji i archiwizowania prac dyplomowych na studiach pierwszego stopnia należy ocenić pozytywnie. Zespół oceniający zaleca wprowadzenie do pisemnych ocen recitalu dyplomowego sporządzanych przez promotora i recenzenta wykazu utworów wykonywanych przez dyplomanta podczas recitalu.

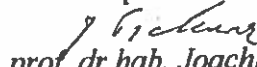
- Działania naprawcze jednostki w zakresie modyfikacji planów studiów i programów nauczania należy ocenić pozytywnie. Zespół oceniający zaleca przeprowadzenie zmian w zakresie organizacji realizowanych przedmiotów fakultatywnych w taki sposób aby nie wyprzedzały one przedmiotów realizowanych obowiązkowo.

- Działania naprawcze jednostki w zakresie „zasobów kadrowych” szczególnie pod względem posiadanych przez pracowników uprawnień do prowadzenia zajęć z instrumentu głównego na studiach drugiego stopnia oraz zwiększenia nadzoru merytorycznego nad niesamodzielnymi pracownikami dydaktycznymi należy ocenić pozytywnie. Zespół oceniający zaleca dalsze działania dotyczące weryfikacji uprawnień nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć z instrumentu głównego na studiach pierwszego stopnia oraz wprowadzenie stosownych zmian w wewnętrznych dokumentach regulujących zasady powierzania prowadzenia zajęć określonym grupom pracowników (w tym w przepisach obowiązującego Regulaminu studiów).

- Na podstawie działań naprawczych podjętych przez Wydział Instrumentalny należy stwierdzić że Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia wypełniła swoje obowiązki. Należy jednak zwrócić uwagę by tego typu proces miał miejsce w trybie ciągłym.

Zespół Wizytujący proponuje zmianę oceny z warunkowej na pozytywną z zaleceniami

za Zespół Oceniający

prof. dr hab. Joachim Pichura

Załącznik nr 4

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015 r.

RAPORT Z WIZYTACJI

(powtórna ocena programowa - profil ogólnoakademicki

dokonanej w dniu 1 marca 2016 roku na kierunku instrumentalistyka
prowadzonym w ramach obszaru sztuki na poziomie studiów I i II stopnia
o profilu ogólnoakademickim realizowanych
w formie studiów stacjonarnych
na Wydziale Instrumentalnym Akademii Sztuki w Szczecinie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący: prof. dr hab. Joachim Pichura ekspert PKA
członkowie:
prof. dr hab. Andrzej Godek ekspert PKA

**Część I: Zarzuty wymienione w Uchwale Nr 82/2015 Prezydium PKA z dnia
05 luty 2015 r.**

- 1). Ocenę „znacząco” w odniesieniu do kryterium dotyczącego celów i efektów kształcenia oraz systemu ich weryfikacji uzasadniają zastrzeżenia dotyczące procesu weryfikacji efektów kształcenia. Brak pracy dyplomowej na studiach licencjackich uniemożliwia przeprowadzenie pełnej weryfikacji efektów kształcenia oraz jest niezgodny z § 5 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów, warunków wydawania oraz niezbędnych elementów dyplomów ukończenia studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu (Dz. U. z 2011 r. poz. 1167).
- 2). Ocenę „znacząco” w odniesieniu do kryterium dotyczącego programu studiów, uzasadnia przede wszystkim:
 - brak możliwości wyboru modułów kształcenia w wymiarze co najmniej 30% punktów ECTS (§ 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku studiów i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131),
 - umieszczenie w sylabusach przedmiotu, „instrument główny” – zamiast literatury obowiązkowej i uzupełniającej - wykazu utworów, realizowanych przez studenta w czasie studiów,

- brak zasad odbywania praktyk związanych z kierunkiem studiów (tzw. praktyk estradowych), za które należy uznać prowadzoną przez studentów działalność koncertową, uwzględniających reprezentowaną przez studenta specjalność, a także (jak ma to miejsce np. w przypadku praktyk pedagogicznych), formy ich dokumentowania i zaliczania.

- 3). O ocenie „znacząco” dla kryterium „zasoby kadrowe” zadecydowały zastrzeżenia dotyczące obsady zajęć dydaktycznych, przede wszystkim fakt prowadzenia w szeregu przypadków zajęć „instrument główny” – w szczególności na studiach II stopnia - przez osoby posiadające tylko tytuł zawodowy magistra sztuki (łącznie 15 osób). Zajęcia z „instrumentu głównego” mają charakter wykładu, a tym samym powinny być prowadzone przez samodzielnego pracownika naukowo-dydaktycznego, a jedynie w szczególnych sytuacjach – za zgodą Rady Wydziału – przez osoby posiadające stopień doktora w danej specjalności. Ponadto w trakcie hospitacji zajęć stwierdzono błędy natury dydaktycznej, wpływające na końcowy efekt kształcenia, jak np. brak wskazówek metodycznych i warsztatowych dotyczących sposobu rozwiązania problemów występujących w trakcie realizacji przygotowanych utworów, a także brak wskazówek dotyczących dalszej, samodzielnej pracy studenta.
- 4) Ocenę „znacząco” w odniesieniu do kryterium „wewnętrzny system zapewnienia jakości” uzasadnia fakt, iż pomimo bardzo szczegółowo opisanych zadań, Wydziałowa Komisja ds. jakości kształcenia nie zwróciła uwagi na szereg – sformułowanych powyżej – mankamentów związanych z organizacją procesu kształcenia oraz nieprzestrzeganiem obowiązujących zapisów prawnych, w tym rozporządzeń Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego: z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku studiów i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131) oraz z dnia 1 września 2011 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu (Dz. U. z 2011 r. poz. 1167).

Część II : Ocena efektów działań naprawczych odnoszących się do poszczególnych zastrzeżeń i zarzutów wymienionych w części I

1). W odniesieniu do zastrzeżeń dotyczących procesu weryfikacji efektów kształcenia, w zakresie nie stosowania właściwych procedur przy ocenie pracy licencjackiej nie wymagając pisemnych opinii promotora i recenzentów, a także nie archiwizując prac dyplomowych (w tym wypadku - recitali dyplomowych) na nośnikach elektronicznych (np. CD, DVD), co uniemożliwia dokonanie pełnej weryfikacji efektów kształcenia i poziomu prac dyplomowych na studiach I stopnia podjęto następujące działania, które zostały opisane w Raporcie działań naprawczych:

- zgodnie z Regulaminem Studiów warunkiem ukończenia studiów jest przygotowanie pracy dyplomowej. Dla kierunku *Instrumentalistyka* pracą dyplomową na studiach pierwszego stopnia jest wykonanie programu artystycznego (recitalu dyplomowego), a na studiach drugiego stopnia:

- a) wykonanie programu lub programów artystycznych (recitali dyplomowych) oraz
- b) praca pisemna o tematyce związanej z kierunkiem studiów.

Regulamin studiów zobowiązuje również studenta do przedstawienia pisemnej pracy dyplomowej w formie drukowanej oraz na nośniku elektronicznym z przeznaczeniem do akt. Wydział wprowadził wymóg pisemnej opinii promotora i recenzenta, a także archiwizacji artystycznych prac dyplomowych na nośnikach elektronicznych co umożliwia dokonanie pełnej weryfikacji prac dyplomowych na studiach I stopnia. Jednocześnie pozostawiono obowiązek przygotowania protokołów z recitali dyplomowych oraz formułowania przez członków komisji indywidualnych ocen pisemnych, które zawierają informacje o programach recitali dyplomowych oraz jakości wykonania prezentowanych utworów. W raporcie działań naprawczych zamieszczono wzór opinii promotora/recenzenta recitalu licencjackiego (załącznik nr 1 do Raportu dotyczącego działań naprawczych).

Podczas powtórnej wizytacji członkowie Zespołu Oceniającego zapoznali się z zasadami rejestracji i archiwizacji recitali dyplomowych oraz protokołami egzaminu dyplomowego wraz z indywidualnymi ocenami członków komisji egzaminacyjnych. Stwierdzono, iż recitale dyplomowe rejestrowane są przez przygotowanych merytorycznie pracowników Uczelni na nośniku DVD w warunkach koncertowych, dla wszystkich studentów kierunku *Instrumentalistyka*. Promotor i recenzent wyznaczony przez Dziekana przygotowuje pisemną opinię merytoryczną zawierającą ocenę następujących elementów wykonania: aparat gry i umiejętności techniczne; estetyka brzmienia; zgodność wykonania z zapisem nutowym i budową formalną; stylowość i artystyczne walory wykonania; uwagi. Należy jednak podkreślić, iż wzór opinii nie przewiduje wskazania przez promotora i recenzenta jakie utwory wykonywane były podczas recitalu dyplomowego. Program wykonany przez studenta podczas recitalu dyplomowego przedstawiony jest wyłącznie w indywidualnych ocenach członków komisji egzaminacyjnych. Działania naprawcze jednostki w zakresie archiwizacji prac dyplomowych oraz wprowadzenia pisemnych opinii promotora i recenzenta należy ocenić pozytywnie.

Ponieważ powyższe zastrzeżenia zostały poprawione, ZO PKA uznaje za zasadne zmianę w tym punkcie oceny z „znacząco” na „w pełni” z zaleceniem wprowadzenia do protokołu egzaminu dyplomowego programu recitalu wykonywanego przez studenta.

2). W odniesieniu do zastrzeżeń dotyczących programu studiów w zakresie:

- braku możliwości wyboru modułów kształcenia w wymiarze co najmniej 30% punktów ECTS Uczelnia przedstawiła zmodyfikowane Plany studiów (Załącznik nr 2) zatwierdzone Uchwałą Rady Wydziału Instrumentalnego nr 8/2015 z dnia 20 kwietnia 2015 roku wraz z opinią Samorządu Studenckiego Akademii Sztuki w Szczecinie (załącznik Nr 2a) umożliwiające studentom wybór przedmiotów fakultatywnych w wymiarze 30% punktów ECTS.

- umieszczenia w sylabusach przedmiotu, *instrument główny* – zamiast literatury obowiązkowej i uzupełniającej - wykazu utworów, realizowanych przez studenta w czasie studiów Jednostka przedstawiła w Raporcie działań naprawczych Karty kursów dla przedmiotu *instrument główny* (załącznik Nr 3) zawierające wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej.

- braku zasad odbywania praktyk związanych z kierunkiem studiów (tzw. praktyk estradowych) Jednostka przedstawiła w Raporcie działań naprawczych Karty kursów dla *praktyki estradowej* (załącznik nr 4) oraz Kartę zaliczenia praktyki estradowej (załącznik Nr 5).

Zespół oceniający przeanalizował aktualne plany studiów dla wszystkich specjalności instrumentalnych prowadzonych na ocenianym kierunku studiów i stwierdza, iż Jednostka dostosowała plany studiów i programy nauczania do obowiązujących przepisów. Plany

studiów przewidują możliwość wyboru przedmiotów fakultatywnych przez studenta w liczbie nie mniejszej niż 30 % punktów ECTS. Lista przedmiotów do wyboru obejmuje m.in.: *psychologię, pedagogikę, dydaktykę ogólną, metodykę nauczania gry na instrumencie, emisję głosu, praktykę pedagogiczną, wychowanie fizyczne, kształcenie słuchu, harmonię, orkiestrę, orkiestrę kameralną, kameralistykę, studia orkiestrowe, chór, historię kultury, filozofię, socjologię kultury*. Student zobowiązany jest do wyboru przedmiotów humanistycznych w wymiarze co najmniej 5 punktów ECTS.

Zastrzeżenia Zespołu oceniającego budzi organizacja procesu dydaktycznego umożliwiająca wybór niektórych przedmiotów fakultatywnych (np. *kameralistyka, studia orkiestrowe, orkiestra*) na pierwszym lub drugim roku studiów pierwszego stopnia, podczas gdy są to przedmioty obowiązkowe dopiero na drugim czy trzecim roku studiów. W opinii Zespołu oceniającego przedmiot fakultatywny powinien rozszerzać zakres przedmiotu obowiązkowego a nie go antycypować. Może to również stwarzać wyraźną dysproporcję pomiędzy przygotowaniem studentów do realizacji danego przedmiotu obligatoryjnego, jak również ponownego realizowania tych samych treści programowych. Mimo powyższego zastrzeżenia modyfikację planów i programów nauczania należy ocenić pozytywnie.

Po przeprowadzeniu analizy załączonych do Raportu działań naprawczych Kart przedmiotów (sylabusów) Zespół Oceniający stwierdza, że zostały one uzupełnione, zgodnie z zaleceniem, o wykazy literatury obowiązkowej i uzupełniającej.

Zespół oceniający nie wnosi także zastrzeżeń do wprowadzonych zasad odbywania praktyk estradowych. Zgodnie z przyjętymi planami studiów i kartami kursów student zobowiązany jest do odbycia przynajmniej trzech występów publicznych w semestrze jako solista i kameralista. Opiekunem praktyk jest pedagog przedmiotu głównego, który zalicza wykonane przez studenta koncerty. Wzór Karty praktyk estradowych został zatwierdzony na posiedzeniu Rady Wydziału Instrumentalnego w dniu 20 kwietnia 2015 roku. Do Karty praktyk estradowych wpisuje się datę, godzinę i rodzaj wydarzenia artystycznego oraz wykonany program. Kartę podpisuje opiekun praktyk oraz dziekan.

Ponieważ powyższe zastrzeżenia zostały poprawione, ZO PKA uznaje za zasadne zmianę w tym punkcie oceny z „znacząco” na „w pełni” z zaleceniem weryfikacji zasad wyboru przedmiotów fakultatywnych.

3). W odniesieniu do zastrzeżeń dotyczących „zasobów kadrowych” Uczelnia przedstawiła listę 23 pedagogów prowadzących zajęcia z instrumentu głównego na studiach drugiego stopnia w tym: 5 osób z tytułem profesora sztuki muzycznych, 11 osób posiadających stopień doktora habilitowanego i 7 osób posiadających stopień doktora. Podczas wizytacji Dziekan Wydziału Instrumentalnego poinformował Zespół oceniający, iż nabór na studia drugiego stopnia został wstrzymany we wszystkich specjalnościach, w których Uczelnia nie mogła zapewnić właściwej obsady kadrowej (obój, fagot, harfa, kontrabas i tuba). Wskazano także, iż nadzór merytoryczny nad kadrą został zwiększony przez zintensyfikowanie hospitacji i wprowadzenie nadzoru merytorycznego samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych nad młodymi nauczycielami akademickimi z tytułem zawodowym magistra. Zespół wizytujący pozytywnie ocenia działania Uczelni w zakresie podniesienia jakości kadry dydaktycznej i wspomagania ścieżki rozwoju własnych pracowników oraz uzyskiwania przez nich stopni i tytułów w zakresie sztuki muzycznej w dyscyplinie instrumentalistyka. Należy podkreślić, że zajęcia dydaktyczne z instrumentu głównego na studiach drugiego stopnia prowadzą wyłącznie samodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni, a w wyjątkowych przypadkach upoważnieni przez Radę Wydziału doktorzy. Słuszną decyzją było również wstrzymanie naboru na studia drugiego stopnia w 5 specjalnościach, w których Uczelnia nie mogła zapewnić właściwej obsady kadrowej. Zastrzeżenia budzi w dalszym

ciągu fakt prowadzenia zajęć z instrumentu głównego na studiach pierwszego stopnia przez osoby posiadające jedynie tytuł zawodowy magistra (obój, fagot, harfa, tuba), a także powierzanie opieki merytorycznej nad magistrami, nauczycielom akademickim ze stopniem doktora, którzy sami jeszcze nie posiadają statusu pracowników samodzielnych. Powyższą sytuację umożliwia zapis § 30 ust. 3 Regulaminu studiów... „Na studiach pierwszego stopnia student przygotowuje pracę dyplomową pod kierunkiem uprawnionych do tego nauczycieli akademickich posiadających co najmniej stopień doktora lub równoważny. W wyjątkowych wypadkach Dziekan, za zgodą Rady Wydziału, może upoważnić do kierowania pracą dyplomową nauczycieli akademickich bez stopnia doktora, a także specjalistów spoza Akademii z kwalifikacjami niższymi niż przewidzianymi dla pracowników Akademii, pod opieką osoby uprawnionej i zatrudnionej w Akademii”.

Zespół wizytujący zaleca zmianę zasad powierzania prowadzenia zajęć z instrumentu głównego oraz opieki promotorskiej w ramach przedmiotu dyplomowego na studiach pierwszego stopnia. Zajęcia takie powinni prowadzić wyłącznie samodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni, a w wyjątkowych przypadkach upoważnieni przez Radę Wydziału doktorzy.

Władze Wydziału Instrumentalnego poinformowały Zespół wizytujący o zmianach w składzie Minimum kadrowego w roku akademickim 2015/16. W Raporcie działań naprawczych zamieszczono „Informację o nowych nauczycielach wliczanych do minimum kadrowego dla kierunku *Instrumentalistyka*” (załącznik nr 10).

W związku z powyższym do Minimum kadrowego kierunku „*instrumentalistyka*” zalicza się 16 osób (w tym 3 pracowników posiadających tytuł naukowy, 8 pracowników posiadających stopień doktora habilitowanego oraz 5 doktorów), gdyż posiadają zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie dyscypliny artystycznej, do której odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku, co stanowi spełnienie wymagań określonych w § 12 ust. 1, § 14 ust 6. oraz w § 15 ust 6 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370).

Ponieważ powyższe zastrzeżenia zostały poprawione, ZO PKA uznaje za zasadne zmianę w tym punkcie oceny z „znacząco” na „w pełni” z zaleceniem zmiany zasad powierzania prowadzenia zajęć z instrumentu głównego oraz opieki promotorskiej w ramach przedmiotu dyplomowego na studiach pierwszego stopnia.

4.) Ocena „znacząco” w odniesieniu do kryterium „wewnętrzny system zapewnienia jakości” została wydana bowiem Wydziałowa Komisja ds. jakości kształcenia nie zwróciła uwagi na szereg znaczących mankamentów związanych z organizacją procesu kształcenia oraz nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa.

Na podstawie analizy przedstawionej dokumentacji jak i rozmową z władzami Uczelni i Wydziału można stwierdzić, że Wydziałowa Komisja ds. jakości kształcenia podjęła następujące działania mające wpływ na dalszy proces kształcenia a mianowicie:

- wprowadzono obowiązek archiwizacji prac dyplomowych na nośnikach elektronicznych, oraz opracowano wzory opinii promotora i recenzenta,
- został wprowadzony obowiązek realizacji przez studentów modułu przedmiotów do wyboru w wymiarze nie mniejszym niż 30 % punktów ECTS,
- wprowadzono zasady odbywania i rozliczania praktyk estradowych dla studentów kierunku

instrumentalistyka, oraz opracowano Karty praktyk estradowych,

- został zwiększony nadzór nad młodszą kadra pedagogiczną poprzez zintensyfikowanie hospitacji i wprowadzenie nadzoru merytorycznego samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych.

W trakcie rozmowy podsumowującej wizytację zapewniono, że Wydziałowa Komisja ds. jakości kształcenia w większym niż dotychczas zakresie będzie analizować realizację poszczególnych przepisów prawnych, jak również opracuje system pracy pozwalający na bieżącą kontrolę procesu dydaktycznego.

Ponieważ powyższe zastrzeżenia zostały poprawione, ZO PKA uznaje za zasadne zmianę w tym punkcie oceny z „znacząco” na „w pełni” z zaleceniem realizacji wszystkich wymienionych powyżej uwag Zespołu wizytującego.

Część III: Informacje o pozostałych zmianach wprowadzonych w uczelni/jednostce w ocenianym okresie oraz ocena zasadności i skutków ich wprowadzenia

Nie stwierdzono innych, znaczących zmian w ocenianym okresie.

Część IV : Podsumowanie – zawierające wnioski dotyczące skuteczności i kompletności wprowadzonych zmian

- Skuteczność działań naprawczych Jednostki w zakresie przedstawionych wyżej zastrzeżeń dotyczących niewłaściwego procesu weryfikacji i archiwizowania prac dyplomowych na studiach pierwszego stopnia należy ocenić pozytywnie. Zespół oceniający zaleca wprowadzenie do pisemnych ocen recitalu dyplomowego sporządzanych przez promotora i recenzenta wykazu utworów wykonywanych przez dyplomanta podczas recitalu.

- Działania naprawcze jednostki w zakresie modyfikacji planów studiów i programów nauczania należy ocenić pozytywnie. Zespół oceniający zaleca przeprowadzenie zmian w zakresie organizacji realizowanych przedmiotów fakultatywnych w taki sposób aby nie wyprzedzały one przedmiotów realizowanych obowiązkowo.

- Działania naprawcze jednostki w zakresie „zasobów kadrowych” szczególnie pod względem posiadanych przez pracowników uprawnień do prowadzenia zajęć z instrumentu głównego na studiach drugiego stopnia oraz zwiększenia nadzoru merytorycznego nad niesamodzielnymi pracownikami dydaktycznymi należy ocenić pozytywnie. Zespół oceniający zaleca dalsze działania dotyczące weryfikacji uprawnień nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć z instrumentu głównego na studiach pierwszego stopnia oraz wprowadzenie stosownych zmian w wewnętrznych dokumentach regulujących zasady powierzania prowadzenia zajęć określonym grupom pracowników (w tym w przepisach obowiązującego Regulaminu studiów).

- Na podstawie działań naprawczych podjętych przez Wydział Instrumentalny należy stwierdzić że Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia wypełniła swoje obowiązki. Należy jednak zwrócić uwagę by tego typu proces miał miejsce w trybie ciągłym.

Zespół Wizytujący proponuje zmianę oceny z warunkowej na pozytywną z zaleceniami

za Zespół Oceniający

prof. dr hab. Joachim Pichura